

Utbildningsutvärdering med extern bedömning vid Göteborgs universitet

**BEDÖMARUTLÅTANDE FÖR TYSKA/INSTITUTIONEN FÖR SPRÅK OCH
LITTERATURER VID HUMANISTISKA FAKULTETEN**

Datum för slututlåtandet: 2019-09-16

Kort bakgrund

Bedömargruppen (se nedan) har haft i uppdrag att utifrån universitetets kriterier för utbildningsutvärdering enligt *Polycyn för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling* och med stöd i *Vägledning för utbildningsutvärdering* utvärdera utbildningen i tyska vid Humanistiska fakulteten.

Inför platsbesöket lämnade fakulteten och institutionen ett antal dokument till bedömargruppen (se dokumentets slut och bilaga 1). Den 24 januari 2019 genomfördes ett förberedande möte där institutionens och fakultetens företrädare informerade om bakgrund, verksamhet, planeringen och kriterierna för utvärderingen. Platsbesöket med intervjuer av studenter från olika nivåer och inriktningar, lärarpersonal, administratörer och institutionsledningen genomfördes den 21 mars 2019. Det var mycket värdefulla, trevliga och informativa möten (program för platsbesök, se bilaga 2). Bedömargruppen har därefter med utgångspunkt i skriftliga underlag, platsbesöksintervjuer och genom fyra videokonferensmöten 4 juni, 26 juni, 28 augusti och 11 september gemensamt utarbetat sitt bedömarutlåtande. Bedömningen utgår från de uppställda kriterierna och följer dem punkt för punkt nedan.

Följande personer har ingått i bedömargruppen

Bärbel Westphal, docent i tyska med litteraturvetenskaplig inriktning vid Linnéuniversitetet, Växjö, Sverige (ordf.)

Beate Lindemann, professor i tyska med språkvetenskaplig inriktning vid Tromsø universitet, Norge

Simon Bergqvist, masterstudent i tyska vid Uppsala universitet, Sverige

Utbildningens främsta styrkor och svagheter samt bedömargruppens reflektioner och rekommendationer

Utvärderingen av ämnet tyska vid Institutionen för språk, Göteborgs universitet, ger vid handen att utbildningen håller mycket hög kvalitet, att lärarkompetensen både har en imponerande bredd och ett vetenskapligt djup och att utbildningen håller hög klass för de studerande. Vi vill särskilt lovord kursernas starka teoretiska förankring inom både språk- och litteraturvetenskap och kursplanernas väl genomtänkta lärandemål och progression. Hög klass håller även kursplanerna för lärarstudenter i alla aspekter av deras utbildning, inklusive den verksamhetsförlagda utbildningen. Bedömningskriterier och uppsatshandledningar är nogtänksamma och täcker ett brett spektrum av kunskaper och färdigheter. Tentamina och de självständiga arbetena visar god kvalitet på alla nivåer och examinatorernas bedömningar är plausibla i relation till resultaten. Sammantaget är vår slutsats att ämnet mycket väl uppfyller de av fakulteten uppställda utvärderingskriterierna. Vi har smärre anmärkningar och förbättringsförslag som återfinns i dokumentet nedan.

Det som övergripande kan förbättras är dokumentens transparens och överensstämmelse. De kompletterande kursguiderna bör inte innehålla uppgifter som finns i de rättsligt bindande kursplanerna och litteraturlistor, t ex lärandemål eller kurslitteratur; detta för att undvika oklarhet eller disparata uppgifter. Vi noterar att kursplaner och litteraturlistor utgör två separata dokument. Optimalt vore att litteraturlistorna inkorporeras i de rättsligt bindande kursplanerna så att det lätt framgår hur kursens innehåll hänger ihop med och stötts av litteraturen. Med nuvarande uppdelning ankommer det på ämnet att bibehålla samstämmigheten dokumenten emellan. Litteraturlistorna kompletteras ibland med kompendiematerial som visar sig vara rätt så omfattande. Detta kompendiematerial är inte synligt vid kursstart, vilket försvårar transparensen.

Det är också viktigt att ämnet verkligen riktar sig till de målgrupper man vill tilltala och att anpassa poängfördelning, kursinnehåll och litteratur till dem. Lärarstudenter efterfrågar anpassad litteratur som de har glädje av i ungdomsskolan, som barn- och ungdomslitteratur. Även kurserna för ekonomistudenter och kursen i hållbar utveckling kan kompletteras med passande primärlitteratur. Studenter har stort behov av praktisk språkträning, och de har påpekat en viss snedfördelning i behov och arbetsinsats mellan grammatik och språkfärdighetsträning och litterärt inriktade kurser.

Alla delar för hemsidan behöver kontinuerligt ses över. Ämnets egen hemsida under gul.gu.se/public, daterad 2018-12-12 har en mycket bra överblick över kurserna. Synliga i vänstra menyn är dock bara innevarande termins kurser. Den som söker t ex framtida nybörjarkurser i vänstra menyn under "kursutbud", hamnar på en sida daterad 2017-10-16, upprättad av André Menke och kan därmed inte få adekvat information.

Nedan följer våra detaljerade kommentarer till de efterfrågade utvärderingskriterierna.

1 att de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och examensmål

Kursplanernas lärandemål är överlag mycket utförliga och välformulerade, och skrivna med en välavvägd progression. Målen ger uttryck för ökad komplexitet, vetenskaplighet och självständighet från grundkurserna till avancerad nivå. Det sker en breddning och en fördjupning i krav och kursmaterial för både språk- och litteraturvetenskap, de didaktiska aspekterna och den verksamhetsförlagda utbildningen. Målen följer högskoleförordningens struktur på *Kunskap och förståelse*, *Färdigheter och förmåga* och *Värderingsförmåga och förhållningssätt*. Alla delkurser speglas i lärandemålen. Kurserna svarar väl mot högskoleförordningens föreskrifter om jämställdhet och hållbar utveckling. Vid intervjun med bedömargruppen angav studenterna att de upplevde träning i kritiskt tänkande framförallt i litteraturkurserna och i kursen *Hållbara kulturer*, men även i de flesta andra kursplaner anges kritisk reflexion, t ex kring kulturer, texternas historiska kontext eller det egna lärandet som ett av grundkraven för kunskap och förståelse. För såväl språk- som litteraturvetenskapliga uppsatser krävs enligt bedömningsmallen ett självständigt ställningstagande till frågeställning, metod och teoretisk förankring.

Tentamensexemplen ger vid handen att lärandemålen och den avsedda progressionen uppnås. På tentamen inom G2-kursen *Hållbara kulturer*, är frågeställningen given och studenter förklarar koncept och teman skriftligt. Inom TY1214 *Modern tyska i tal och skrift* finns också färdiga frågeställningar men här utvidgas kraven med att studenten också får välja källor självständigt. Kraven höjs ytterligare i G3-kursens litteraturkurs. I den muntliga uppgiften ska en text presenteras, samt att teserna och argumentationen utarbetas av studenten. Även i den skriftliga delen ska de studerande hitta källor och relevant litteraturteoretisk text. På den avancerade nivån inom kursen TY2214, *Språk, politik och offentlighet* utarbetas en forskningsplan. I kursen inom TY2216, *Tyskans ställning i världen – idag och igår* utvecklar de studerande ett eget projekt. På uppsatserna på masternivå fordras egna projekt och egna frågeställningar. Vi har genom läsning av tentamina och uppsatser kunnat konstatera att examensmålen uppnås. De utlagda tentamensexemplen på underkända resultat var helt entydiga eftersom de knappt visade några resultat alls. Det hade varit värdefullt med exempel som låg strax under gränsen för godkänd. De som uppnådde G och VG verkade adekvata. Betygsdistributionen för de senaste tre åren uppvisar relativt sett få underkända resultat och ger vid handen att studenter i hög grad är väl förberedda inför sina tentamina.

Högskoleförordningen anger internationalisering som ett delmål och internationalisering är ett viktigt inslag i all modern universitetsutbildning. En ”förståelse för andra länder och för internationella förhållanden” som HL 5§ kap 1 anger, uppnås för tyskans studenter på grund- och avancerad nivå framförallt medelst ”internationalisering på hemmaplan” och genom diskussioner av innehållet i den lästa litteraturen. Enligt tillfrågade lärare verkar det vara något svårare att få studenter att resa ut. Vid intervjuerna med studenter och lärare framkom att informationen ligger för långt bort från ämnet eftersom Erasmuskoordinatören inte finns i ämnet längre. Ingen av de intervjuade studenterna sade sig ha fått information om möjligheten att läsa utomlands. Av de tillfrågade lärarna ansågs en utlandsvistelse inte som särskilt högprioriterat för grundstudenter; för högre nivåer och doktorander sågs dock den internationella anknytningen vara mycket viktig. En vistelse i målspråkslandet vore särdeles viktig för studenter på Ämneslärarprogrammet, men det måste i så fall inkorporeras i utbildningen. En reguljär utlandsvistelse är inte inplanerad i programmet. På andra program som tyskan ingår i, möjliggörs dock en termins utlandsvistelse, t ex på internationella språkprogrammet och i Handelshögskolans utbildning.

2 att undervisningen sätter studenternas lärande i centrum

Studenterna är överlag mycket nöjda med undervisningsformerna och de uppger att de har lärt sig mycket. Studenternas arbetsbelastning, d.v.s. hur mycket de förväntas hinna med under varje termin, bedöms vara lagom. Enligt tillfrågade studenter skulle arbetsbelastningen hellre kunna vara en aning större än mindre. Däremot vittnar de under intervjun om att det första mötet med ämnet är en smärre chock. De har till en början inte varken de muntliga eller skriftliga färdigheterna som krävs för språkstudier. Därför önskar de intensiv praktisk språkträning särskilt i början av första terminen. Inte oväntat efterlyser studenterna överlag mer undervisningstid. De skulle också vilja läsa litteraturen under längre perioder inom terminen och påpekar att grammatikundervisningen behöver mer tid. De olika delkursernas nuvarande poängfördelning är likadan – alla fyra delkurser har 7,5hp – vilket kan tyckas rättvist, men arbetsinsatsen upplevs av studenterna som betydligt mera snedfördelad. Studenters krav på mer språkträning och lärarnas syn på det verkar inte överensstämma. De vid intervjun närvarande lärarna menade att den nuvarande fördelningen speglar en samsyn och att den är ett resultat av ett gediget samarbete inom ämnet. En lärare öppnade dock för förnyade diskussioner om kursernas inbördes poängfördelning och kollegiet får diskutera om det är möjligt och nödvändigt.

Högskolelagens 8§, kap 1, anger att ”utbildning på grundnivå ska väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper”. Det betyder att högskolor och universitet ska ta hänsyn till studenters förkunskaper och anpassa framförallt första terminens studier till det rådande läget. Den anpassningen kan naturligtvis även ske inom ramen för den kursfördelning som finns och ämnet får rådgöra hur detta kan uppnås. Ämnet har också startat nybörjarkurser (TY 1031 och 1032), vilket är ett bra sätt att fånga upp ett utbildningsbehov som inte alltid kan fås i gymnasieskolan längre. Enligt uppgift har många tyvärr hoppat av nybörjarkursen. Kursen TY1031 är uppdelad i två ggr 7,5 hp och har en hög ambitionsnivå. De övergripande målen anger under *Färdighet och förmåga* lärandemålet att ”kritiskt reflektera över sambandet mellan kultur,

språk och identitet”. Att kunna prestera det på ett nybörjarspråk kan tyckas lite väl avancerat för denna nivå. Man siktar ju på att uppnå A1-A2 enligt den europeiska referensramen. För dessa nivåer anges i den Gemensamma europeiska referensramen (GERS s 24) att ”grundläggande fraser” och ett ”enkelt [...] utbyte av information” ska uppnås. Här måste kanske alltså mera realistiska lärandemål användas. Ledningen, lärare och administrativ personal påpekar flera gånger att man önskar ett större antal studenter. Samtidigt kunde vi inte utröna huruvida man tar hänsyn till de studerandes feedback, behov och önskemål för att på så vis anpassa utbudet. Det är å andra sidan heller inte lätt att veta vilket kursutbud som passar svenska studenter eftersom det är relativt få som får högskolebehörighet från gymnasiet. Därför är en anpassad nybörjarkurs en viktig inkörsport till grundnivån och insatser behövs för att om möjligt stävja avhoppet.

Ämnet använder sig av Göteborgs universitets lärplattform GUL som genom sin interaktivitet underlättar studenters tillgång till viktiga dokument och undervisningsmaterial. Detta är särskilt viktigt när studentgrupperna är små, bor på annan ort eller läser på deltid. På så vis underlättas studenters lärande. Den tekniska utvecklingen möjliggör idag en väl fungerande distansundervisning/blended learning som blir allt viktigare. Lärarutbildningens specifika kursutbud är välplanerat och erbjuder passande och adekvat kurslitteratur. Tyvärr är litteraturen för LG- och L9-kursernas språkdidaktiska moment inte lätta att hitta i förväg, då dessa inte ligger öppna, utan återfinns som textkompendier. Det gäller bl.a. kurserna LGTY40, L9TY45, LGTY30 LGTY50. Eftersom det är de didaktiska inslagen i som i huvudsak skiljer lärarutbildningen från de fristående kurserna, vore det önskvärt att lärarstudenter i förväg kan se vilken litteratur som åsyftas. Litteratur som enligt lärarens anvisningar återfinns som textkompendier på upp till 250 sidor borde vara offentlig tillgängliga, annars osynliggörs den didaktiska litteraturen tills de studerande möter läraren. Också kursen *Hållbara kulturer* omfattar så mycket som 100 sidor i kompendieform. Även litteraturlistan till TY1161 *Lär dig skriva med flyt*, 7,5 hp anger inte något konkret studiematerial utan hänvisar till kompendier. Då är det svårt att avgöra huruvida de högt ställda målen kan stödjas av kurslitteraturen som ska möjliggöra en reflektion ”kring sambanden mellan historisk utveckling och kulturella fenomen och kulturalitet”. Kursguiden hänvisar för övrigt till litteraturlistan för 1110.

3 att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet

Med tanke på lärarkårens breda vetenskapliga kompetens på alla områden är det inte svårt att forskningsanknyta undervisningen. Det vetenskapliga perspektivet i utbildningen syns bland annat i grammatikkurserna, som till stor del bygger på grammatisk teori; detta märks redan i nybörjarkursen TY1031, där studenterna får formulera egna skriftliga reflektioner om den tyska grammatiken. Något som kan ifrågasättas är att ”Den moderna tyskans struktur” (TY1113), enligt kursplanen, i första hand fokuserar på tyskans formlära, medan syntax behandlas sekundärt. Då både formlära och syntax är centrala beståndsdelar i den tyska grammatiken, skulle det kunna vara befogat att likställa dessa och ge dem lika stort utrymme i kursen. Visserligen ligger ett särskilt fokus på syntax i nästa kurs, ”Språkvetenskap: Språklig variation och språkutveckling” i TY1210, men detta blir ju inte aktuellt för de studenter som endast läser grundkursen. På avancerad nivå återfinns TY2211 Fokus på form i språkundervisningen och TY2208 Tyska, Kontrastiv lingvistik. Dessa kurser har nästa uteslutande engelskspråkig kurslitteratur. Med tanke på att studenter på avancerad nivå dels förväntas utveckla och fördjupa sina färdigheter i tyska ytterligare, och att kursen TY2208 fokuserar på just kontrastivitet, skulle vi vilja rekommendera att fler artiklar på tyska eller möjligen svenska upptas i litteraturlistan.

På G2-nivån, TY1210, ingår *Berättandet och subjektivitet* med anspråksfull litteratur från 1700- och 1800-talen. Det omfattar inalles 822 sidor. Delkursen *Hållbara kulturer* inom samma kurs däremot innehåller i jämförelse endast 271 sidor obligatorisk litteratur varav 100 som institutionsmaterial, poängantalet är dock detsamma som i *Berättandet och subjektivitet*. Kursplanens lärandemål uppvisar inte en signifikant skillnad i hur arbetsinsatsen möjligen kan skilja dessa delkurser åt. Det skulle vara värdefullt att fylla på delkursen *Hållbara kulturer* med relevant primärlitteratur. Några exempel skulle t ex kunna vara Julia Schoch: ”Im Delta” i *Der Körper des Salamanders*, Christa Wolfs *Störfall*, Karen Duves: *Anständig essen* eller andra texter. Det finns numera även en omfattande forskningslitteratur på tyska om ämnet miljö och hållbarhet. Inte minst har professorn i ämnet gett ut en passande antologi om

temat. Därför skulle den svenskspråkiga kursboken om möjligt kunna utgå eller kompletteras med tyskspråkig litteratur.

Det är mycket positivt att tyska ingår i Handelshögskolans ekonomprogram. Lärandemålen är väl anpassade till syftet. Lovvärd är punkten "övrigt" som anger Högskolelagens §5, (kap 1) mål om likabehandling och hållbar utveckling, vilket speglas i delkursernas upplägg. I en version från 2018-06-04, alltså den som bedömarna tidigt hade tillgång till, hade den skönlitterära primärlitteraturen för TYEP50 *Tyska för ekonomer* en tonvikt på historiska skeenden i det tyskspråkiga området. Det fanns då dock ingen skönlitteratur angiven för de studenter som åkte utomlands. Vi föreslog då följande: "Att man skulle kunna lägga till litteratur som specifikt för målgruppen ekonomistudenter anknyter till "The New Economy" som finns i t ex Katrin Rögglass, Jack Martin Händlers eller Philipp Schönthalers böcker. Även i poplitteraturen finns teman om konsumtionssamhällets mekanismer. Med tanke på att det finns omfattande forskningslitteratur till ämnet kan även denna kurs få bättre vetenskapligt stöd." I en ny version av kursplan daterad 2019-09-02 har skönlitteraturen helt utgått, vilket förstås är beklagligt.

4 att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll samt att de har aktuell och adekvat ämnesmässig, högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens

I skrivande stund finns en professor, fyra tillsvidareanställda och två visstidsanställda lektorer, varav tre docenter, två för språkvetenskap och en för litteraturvetenskap. Det finns en professor med litteraturvetenskaplig inriktning, dock saknas en för den språkvetenskapliga sidan pga. pensionsavgång. Vi hoppas och utgår från att den kompetensen kan återbesättas. Det finns också fyra doktorander, som är ett gott tecken på en miljö i utveckling. Doktorander bidrar ju också ofta med att vitalisera ämnet. Ämnet är alltså välförsedd med kvalificerade lärare som kan examinera på alla nivåer. De forskande lärarna är aktiva i flera olika forskningsprojekt, både inom institutionen, på fakultetsnivå och nationellt. Utifrån de publikationslistor som är tillgängliga uppvisar samtliga lärare hög forskningsaktivitet, vilket tyder på hög vetenskaplig och ämnesmässig kompetens. Alla lärare har högskolepedagogisk kompetens. En viktig del av utbildningen riktar sig till blivande lärare, och två av de undervisande lärarna har också lärarutbildning. Det förutsätts emellertid att hela den samlade lärarkåren är väl förtrogen med lärarutbildningens förutsättningar och villkor.

Lärare har forskningstid/kompetensutveckling i tjänsten och resemedel för forskningskonferenser. Pga. det besvärliga ekonomiska läget har dessa in nuläget dock dragits in temporärt. Det är naturligtvis beklagligt och vi rekommenderar en snar återgång till rutinen för att säkerställa regelbunden kompetensutveckling för lärarna. Antalet lärare står i god proportion till antal studenter, utbildningens omfattning och innehåll. Snarare är ett större antal studenter önskvärt. Ämnets utvecklingsarbete har emellertid lett till en lätt ökning av HST till 85 innevarande år, vilket är glädjande. Timtilldelningen per kurs anses vara något för liten, ett vanligt problem i språkutbildningar, men också ett strukturellt problem för Hum-Sam-området. Ytterligare ett ofta bortglömt kompetensområde för lärare är numera också det administrativa: användningen av de tekniskt-administrativa systemen ökar och är tidskrävande. Ett exempel är LADOK 3 som upplevs som svårhanterligt av både administratörer och lärare. Man vittnar dock om att mötestiden glädjande nog reducerats vilket ger lite mer tid över för förberedelse av utbildning och forskning.

5 att utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov

På det hela taget erbjuds studenterna en balanserad utbildning med fokus på flera olika aspekter av ämnet tyska. Genom att ämnet ingår i yrkesinriktade utbildningar som Översättarprogrammet, Ämneslärarprogrammet, Nordiskt Masterprogram, Internationella språkprogrammet och Handelshögskolans program är samhällsrelevansen säkerställd. Därutöver är ju all utbildning i tyska av vikt eftersom språkkompetensen behövs på många områden. Ämnet erbjuder många olika differentierade kurser på alla nivåer. Balansen mellan teori och praktik tycks vara väl avvägd. Tillfrågade studenter anger att deras utbildning har haft en positiv inverkan på deras praktiska språkfärdigheter i tyska. I våra dagar är Ämneslärarprogrammet särskilt viktigt med tanke på att det i Sverige redan saknas tusentals språklärare i ungdomsskolan. Nu krävs det utbildningsvägar som

underlättar för intresserade studenter att antingen befästa sin lärarkompetens eller att uppnå den med deltidskurser och omskolning. Ett mångårigt program kan därvidlag komma att spela en mindre roll.

Studenterna efterlyser också en spets mot lärarutbildningen där didaktiken står i centrum och där även barn- och ungdomslitteratur förekommer eller kan väljas. Delkurserna i *grundkursen 1TY1110* och i *fortsättningskursen 1210* vänder sig till studerande inom samtliga inriktningar, men delkurserna återfinns i oförändrad form även som LG och L9 inom *ämneslärarutbildningen*. Det framgår inte av kursbeskrivningarna varför lärarstudenterna som läser identiska kurser får färre poäng för dem. Vi antar att det har att göra med deras didaktiska moment, men det framgår inte i skrift. Det går alltså i förstone inte att se någon skillnad som skulle motivera ett lägre antal kurspoäng för samma kurs. De tillfrågade studenterna visste inte varför detta förhöll sig så. På en delkurs inom LGTY40 har man dock anpassat litteraturlistan och utelämnat en bok för lärarstudenterna. Vi anser det vara av vikt att kurspoäng och -innehåll anpassas till de olika studentgrupperna även i de andra lärarprogramskurserna och att detta blir synliggjort i dokumenten.

I grundkursen och fortsättningskursen ingår kulturkurserna TY1116 respektive TY1216, som enligt läroplanerna syftar till att undersöka ”hur kulturer kan konstrueras, manifesteras och förändras”, samt ”hållbarhetsfrågor”, med utgångspunkt i de tyska och nordiska kulturområdena. Frågan är om dessa temans relevans för ämnet *tyska* är tillräcklig för att uppta 25% av grund- och fortsättningskursen; detta särskilt med tanke på att det saknas mer ”renodlade” kurser i tysk historia och realia. I dokumentet ”reflektion” om forskningsanknuten undervisning står det t.o.m. uttryckligen att man i TY1116 inte ska ”fokusera på förmedling av ’fakta’ om de tyskspråkiga länderna”, vilket är märkligt, med tanke på att sådana fakta måste vara högst relevanta för studerande i ämnet tyska. Dessutom är en av böckerna som används i TY1216, *Hållbar utveckling: nyanser och tolkningar*, en svenskspråkig kursbok utan uttryckligt fokus på den tyskspråkiga världen. Som anført under punkt tre finns det tyskspråkigt material till ämnet hållbarhet. Med detta sagt bör det dock påpekas att tillfrågade studenter har uttalat sig positivt om delkursen TY1216, just därför att den skiljer sig från de andra kurserna och därmed bidrar med variation i utbildningen.

Det relativt nya Masterprogrammet är ett lovvärt initiativ för att öka intresset för fortsatta studier som även kan leda vidare till en forskarutbildning. Masterprogrammets förkunskapskrav är ”filosofie kandidatexamen, varav 60 högskolepoäng tyska med minst 30 högskolepoäng godkänt resultat från TY1210 eller motsvarande svensk eller utländsk utbildning.” Enligt uppgift på intervjun deltar i huvudsak tyskspråkiga utbytesstudenter i denna. Det finns i så fall en uppenbar risk att studerande med svenska som modersmål inte känner sig helt hemma i en sådan kurs, vilket påpekades av en tillfrågad student. Masterprogrammet har litteraturvetenskaplig inriktning och tar upp olika teoretiska aspekter. Programmet domineras av efterkrigs- och nutidslitteratur i linje med den aktive professors kompetensområde. Trots allt kunde programmet bidra med ytterligare en fördjupning i äldre epokers litteratur eller olika genrer för att på det viset belysa traditioner och historiska utvecklingar i den tyskspråkiga kulturen. Möjligen skulle man då rekommendera studenterna att läsa det på de två valfria kurserna. Mycket positivt är att programmet anknyter till arbetsmarknadens behov genom delkurser som ”Språk i praktiken”, journalistisk praxis och förlagsverksamhet.

På två av delkurserna förekommer böcker som redan lästs på andra nivåer. Det gäller TY2110. Här förekommer en kursbok som redan lästs på G1-nivån, nämligen Joseph Roths: *Das falsche Gewicht*. I den mån en student går hela vägen blir det en upprepning. Även om det möjligen är ovanligt kan det vara värdefullt att byta ut kursboken på endera nivån mot en motsvarande bok. Det kunde med fördel vara en kvinnlig författare på A-nivån. Motsvarande kursguide anger förutom praktisk information och en tidsplan även litteratur. Här återfinns en kursbok som inte är angiven i gällande litteraturlista, nämligen Moritz Baßlers introduktion till New Historicism. Också på litteraturlistan för TY2121 förekommer en kursbok som redan lästs på G3-nivån, Alfred Andersch: *Die Kirschen der Freiheit*. Även här kan det vara idé att byta ut kursboken på endera nivån mot en annan bok. Kursguiden till denna kurs anger två böcker som sekundärlitteratur som i litteraturlistan är upptagna som referenslitteratur. Det är naturligtvis skillnad, och studenten vet därmed inte om böckerna ska inhandlas eller inte. Med dessa exempel tydliggörs faran med att upprepa information från de fastställda och rättssäkert giltiga dokumenten, som kursplan och litteraturlista, i en självständig kursguide.

Språkstudier är särskilt relevanta i samband med programutbildningar, dock verkar även det etablerade Internationella ekonomiprogrammet löpa ut 2020 vilket är särskilt beklagligt med tanke på samhällsrelevansen. Arbetsmarknaden efterfrågar språkkompetenser.¹

6 att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Studenterna ges möjlighet att fylla i kursvärderingar, där de kan kommentera sina kurser och föreslå förbättringar av dem. Det rör sig dels om mittkursvärderingar, som fylls i halvvägs genom en kurs, och dels om avslutande kursvärderingar. Mittkursvärderingar medger en uppenbar möjlighet att påverka genomförandet av utbildningen, vilket måste anses vara föredömligt och studenterna uppskattar denna möjlighet. I kursvärderingsprotokollet för TY1110 från HT16 framgår det att någon av studenterna har föreslagit en ändring av kursens tidsmässiga upplägg, så att bara två delkurser skulle läsas parallellt, istället för fyra. Vid tidpunkten för denna utvärdering är det precis så kursen är organiserad: två av delkurserna läses parallellt i början av terminen, och de två andra i slutet. Detta får ses som ett utmärkt exempel på att studenternas synpunkter kan bidra till utbildningens utformning.

De avslutande kursvärderingarna finns tillgängliga på nätet, det är dock något oklart om nästföljande grupp studenter gör sig besväret att titta efter där eller i vilken utsträckning lärare påpekar relevanta och aktuella förändringar som gjorts på grundval av studentgruppens önskemål. De avslutande kursvärderingarna utgår från samma mall: Först får studenten betygsätta sin nöjdhet med fem olika aspekter av kursen på en graderad skala ("mycket nöjd", "ganska nöjd" o.s.v.), och sedan finns det två textrutor där förbättringsförslag och övriga kommentarer kan skrivas. I vissa kursvärderingsprotokoll som kommit bedömargruppen tillhanda framgår det emellertid att studenterna har lämnat få eller inga kommentarer i rutorna för fritext. I dessa fall verkar det tveksamt om studenternas svar, som i första hand bygger på de fem inledande frågorna om nöjdhet, verkligen är till någon nytta för universitetet i sin utveckling av kursen. Resultaten kunde kanske bli utförligare om man bytte ut de graderade skalorna ("mycket nöjd", "ganska nöjd") mot en textruta för varje fråga, där studenterna kan skriva egna kommentarer om varje aspekt av kursen (måluppfyllelse, organisation, kurslitteratur etc). Tillfrågade studenter anger också att kursvärderingsprotokollen kan vara svåra att hitta. Det kunde därför vara befogat att ge studenterna tydligare information om var kursvärderingsprotokollen publiceras, och på vilka villkor de publiceras (om mindre än 30% av studenterna har svarat på kursvärderingen offentliggörs resultaten inte). Detta för att undvika missförstånd. Enligt ämnets självreflektion (s 13) är en översyn av kursvärderingar inledd och då skulle det finnas möjlighet att ta hänsyn till dessa synpunkter. Därutöver har studenter rent formellt också möjlighet till inflytande i planering och uppföljning av utbildningen genom att det finns studeranderepresentanter dels i programråden och dels i institutionsrådet.

7 att en för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger

Vid tidpunkten för denna utvärdering har en ombyggnation pågått, vilket har påverkat studie- och lärmiljön. Trots detta har studenterna uttalat sig positivt om universitetets lokaler och sagt sig vara nöjda med studie- och lärmiljön. Ett problem som lyfts fram av tillfrågade studenter är att deras scheman ofta offentliggörs ganska sent, och i nära anslutning till att de aktuella kurserna börjar, vilket innebär svårigheter för studenterna när det gäller deras tidsplanering. Ett liknande problem gäller så kallade "tröskelkurser", som man behöver klara för att kunna fortsätta studera på nästa nivå; studenter som inte klarat första tentan anger att de får vänta "ganska länge" på resultaten från dessa kurser. Även detta försvårar planeringen av den efterföljande terminen. Lärarna har dock en föreskriven rättningstid på 15 arbetsdagar och det är oklart om detta, som motsvarar tre veckor, upplevs som för länge av studenterna.

¹ Lösningen måste i förstone sökas i gymnasieskolornas språkutbildningar så att fler elever fortsätter med sina språkval och uppnår högskolebehörighet. Det finns en förhoppning om att Skolverkets förslag i *Regeringsredovisning av uppdrag om förändringar av nationella program i gymnasieskolan* (Dnr: 2018:00570) går igenom Riksdagen. Förslaget för de moderna språkens vidkommande är att den som har svenska som modersmål inte ska få välja språkkombinationen Svenska/engelska (SVEN) istället för engelska och ett modernt språk. Endast nybörjare i språken svenska och engelska ska få välja SVEN. Detta vore förstås gynnsamt för språkutbildningarna och det gäller för universiteten att behålla lärarkompetensen tills beslut har fattats.

Det finns en risk för att det osynliggörande av kurslitteratur och -material som vi iakttagit, inte understöder en transparent lärandemiljö och en rättssäker process. Kursguiderna innehåller viktig, praktisk och bra information. En del kursguider, som den till TY1210 upprepar dock en hel del innehåll från den reguljära kursplanen, vilket med tanke på kursguidens obefintliga rättsliga status bör undvikas. Risker är dessutom än större att studenter aldrig läser kursplanen. För TY1161 anger kursguiden t ex *Der kleine Duden* och rekommenderar en ordbok och en svenskspråkig grammatik. Därutöver hänvisas till ytterligare två länkar som leder till GUL. Detta innebär en krånglig väg till insyn i den relevanta kurslitteraturen vilket inte underlättar studenters lärande. Den digitala miljön som lärplattformar och hemsidor, samt dokumentens inbördes rangordning och innehåll måste också tillmätas betydelse för studenternas lärmiljö.

8 att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Humanistiska fakulteten har ett väl strukturerat system och noggrant utarbetade styrdokument för regelbunden utbildningsutvärdering med extern bedömning, som denna utvärdering är ett exempel på. Bortsett från smärre randanmärkningar enligt ovan håller samtliga Institutionens dokument för en grundlig granskning. Man ser bl a på kursplanernas beslutsdatum att de relativt nyligen reviderats.

Ämnet tyska har regelbundna lärarmöten ungefär en gång per månad under terminstid. Studierektor kallar till och leder dessa möten, som protokollförs. Vid mötena behandlas aktuella frågor men även framtidsfrågor som berör ämnet. På så vis kan utbildningen regelbundet följas upp och utvecklas.

För utvärderingsgruppen

Simon Bergqvist

Beate Lindemann

Bärbel Westphal

Underlag till bedömargruppen:

- Vägledning för utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå med extern bedömning 2017-2023
- Policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning vid Göteborgs universitet
- Presentation av Göteborgs universitet, humanistiska fakulteten och Institutionen för språk och litteraturer, särskilt huvudområdet tyska
- Vision 2020
- Ämnets självvärdering "Reflektion avseende utbildningen i ämnet tyska vid Institutionen för språk och litteraturer
- Humanistiska fakultetsnämndens identifiering av starka och svaga utbildningar dnr A9 5202/08
- Programguide för ämneslärarprogrammet
- Personalförteckning
- Dokumentsamling i plattformen GUL (Bilaga 1)

Program platsbesök, den 21 mars 2019 (Bilaga 2)

- Fyra studenter som representerade G2-nivån, avancerad nivå, alumner, lärarstudenter och masterkursen
- Tre lärare som representerade undervisning på alla nivåer och forskning i språk- och litteraturvetenskap
- Tre administratörer som arbetade med studieadministration, studievägledning, kursutveckling och utbytesfrågor
- Institutionsledningen med prefekt och ställföreträdande prefekt

Granskning av tyska 2018

Styrdokument för granskning:

[Policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling vid Göteborgs universitet](#)

[Värdering för utbildningsutvärdering med extern bedömning 2017-2023](#)

Reflektion avseende utbildning i tyska

Tidigare utvärderingar av tyska:

BILAGA A: [Humanistiska fakultetsnämndens SWOT-analys 2010](#)

BILAGA B: [Självvärdering tyska kandidat](#)

BILAGA C: [Självvärdering tyska master](#)

BILAGA D: [UKÄ:s beslut kandidat/master tyska Göteborg](#)

1. STYRDOKUMENT

Under punkt 1.1 nedan återfinns tyskans alla kursplaner sedan 2010 via sökfunktion hitta kursplan. Under 1.1.1 återfinns kursplanernas engelska översättning. Det är den senaste versionen av kursplanen som visas.

1.1 [Länk till hitta kursplan på svenska](#)

1.1.1 [Syllabi in English and reading lists](#)

1.2 Kursplaner och litteraturlistor för kurser givna mellan HT 2017 och HT 2018

1.2.1 Grundnivå

Kursplan TY1031

Litteraturlista TY1031

Kursplan TY1151

Litteraturlista TY1151

Kursplan TY1161

Litteraturlista TY1161

Kursplan TYEP50

Litteraturlista TYEP50

Kursplan TY1110

Litteraturlista TY1110

Kursplan TY1113

Litteraturlista TY1113

Kursplan TY1114

Litteraturlista TY1114

Kursplan TY1115

Litteraturlista TY1115

Kursplan TY1116

Litteraturlista TY1116

Kursplan TY1210

Litteraturlista TY1210

Kursplan TY1213

Litteraturlista TY1213

Kursplan TY1214

Litteraturlista TY1214

Kursplan TY1310

Litteraturlista TY1310

1.2.2 Avancerad nivå

Kursplan TY2211

Litteraturlista TY2211

Kursplan TY2212 (kan enbart läsas inom program)

Litteraturlista TY2212

Kursplan TY2214

Litteraturlista TY2214

Kursplan TY2216

Litteraturlista TY2216

Kursplan TY2208

Litteraturlista TY2208

Kursplan TY2110

Litteraturlista TY2110

Kursplan TY2122

Litteraturlista TY2122

Kursplan TY2121

Litteraturlista TY2121

1.2.3 Ämneslärarprogrammet med inriktning mot gymnasiet och 7-9.

Kursplan LGTY12

Litteraturlista LGTY12

Kursplan L9TY12

Litteraturlista L9TY12

Kursplan LG11TY

Litteraturlista LG11TY

Kursplan L911TY

Litteraturlista L911TY

Kursplan LGTY30

Litteraturlista LGTY30

Kursplan L9TY30

Litteraturlista L9TY30

Kursplan LG20TY

Litteraturlista LG20TY

Kursplan L920TY

Litteraturlista L920TY

Kursplan LGTY40

Litteraturlista LGTY40

Kursplan L9TY45

Litteraturlista L9TY45

Kursplan LG30TY

Litteraturlista LG30TY

Kursplan L930TY

Litteraturlista L930TY

Kursplan LGTY50

Litteraturlista LGTY50

Kursplan LGTY60

Litteraturlista LGTY60

Kursplan LGTY65

Litteraturlista LGTY65

Kursplan LG40TY

Litteraturlista LG40TY

Kursplan L940TY

Litteraturlista L940TY

Kursplan LG31TY

Litteraturlista LG31TY

Kursplan LG41TY

Litteraturlista LG41TY

Kursplan LGTY2G

Litteraturlista LGTY2G

Kursplan L9TY2G

Litteraturlista L9TY2G

Kursplan LGTY2A

Litteraturlista LGTY2A

1.3 Utbildningsplaner

1.3.1 [Utbildningsplan för Internationella språkprogrammet](#) ht 2012 till vt 2017

1.3.2 [Utbildningsplan för Internationella språkprogrammet](#) fr o m ht 2017

1.3.3 [Utbildningsplan för H2TLK Masterprogrammet tysk samtidslitteratur och -](#)

[kultur. Reception, förmedling, kontext fr.om. ht 2017](#)

1.3.4 [Utbildningsplan Ämneslärarprogrammet med inriktning mot arbete i gymnasiet](#)

1.3.5 [Utbildningsplan Ämneslärarprogrammet med inriktning mot arbete i grundskolan 7-9](#)

1.4 Bedömningsmallar för examensarbeten

1.4.1 [Bedömningsmall för examensarbeten vid SPL](#)

1.4.2 [Bedömningsmall för examen inom lärarutbildningen](#)

1.5 Kursansvar och examinator

1.5.1 [Riktlinjer för kursansvar vid SPL](#)

1.5.2 [Riktlinjer för utseende av examinator](#)

1.6 [Handlings- och verksamhetsplaner](#)

2. UTBILDNINGSRELATERADE DOKUMENT

2.1 Exempel kursguider

Nedan återfinns några exempel på kursguider för kurser givna mellan HT 2017 och HT2018.

2.1.1 Grundnivå:

[Kursguide för TY1151](#) vt 2018

[Kursguide för TY1161](#) vt 2018

[Kursguide för TY1110](#) vt 2018

[Kursguide för TY1113](#) vt 2018

[Kursguide för TY1114](#) vt 2018

[Kursguide för TY1115](#) ht 2018

[Kursguide för TY1116](#) ht 2017

[Kursguide för TY1210 ht 2018](#)

[Kursguide för TY1213 vt 2018](#)

[Kursguide för TY1214 vt 2018](#)

[Kursguide för TY1310 vt 2018](#)

2.1.2 Avancerad nivå:

[Kursguide för TY2214 vt 2018](#)

[Kursguide för TY2216 vt 2018](#)

[Kursguide/Abstract för TY2208](#)

[Kursguide för TY2110 ht 2018](#)

[Kursguide för TY2122 ht 2018](#)

[Kursguide för TY2121 ht 2018](#)

2.1.3 Ämneslärarprogrammet (Ämnes och kursguider)

[Ämnesguide för Ämneslärarprogrammet med inriktning mot gymnasiet](#)

[Ämnesguide för Ämneslärarprogrammet med inriktning 7-9](#)

[Kursguide för LGTY30/L9TY30](#)

[Kursguide för LGTY12/L9TY12/Språkdiraktik VT18](#)

[Kursguide för LGTY30/L9TY30/Språkdiraktik HT18](#)

[Kursguide för LGTY40/L9TY45/Språkdiraktik HT18](#)

[Kursguide för LGTY60/LGTY65](#)

[Kursguide för LGTY1G](#)

[Kursguide för L9TY2A](#)

2.2 Kompendier

2.2.1 [Aufsatzleitfaden Sprachwissenschaft](#)

2.2.2 [Hinweise zum literaturwissenschaftlichen Aufsatz](#)

2.2.3 [Information om uppsatsarbete](#)

2.3 Scheman

[Schema för LGTY30, HT 2018](#)

[Schema för LGTY40, HT 2018](#)

[Schema för TY1031, HT 2018](#)

[Schema för TY1110, HT 2018](#)

[Schema för TY1115, HT 2018](#)

[Schema för TY1116, HT 2018](#)

[Schema för TY1151, HT 2018](#)

[Schema för TY1161, HT 2018](#)

[Schema för TY1210, HT 2018](#)

[Schema för TY1213, HT 2018](#)

[Schema för TY1214, HT 2018](#)

[Schema för TY1310, HT 2018](#)

[Schema för TY2208, HT 2018](#)

[Schema för TY2211, HT 2018](#)

[Schema för TY2215, HT 2018](#)

[Schema för TY2110, HT 2018](#)

[Schema för TY2121, HT 2018](#)

[Schema för TY2122, HT 2018](#)

2.4 Forskningsanknuten undervisning, examinationsuppgifter och instruktioner samt studentsvar med bedömning

2.4.1 [Forskningsanknuten undervisning](#)

2.4.2 Examinationsuppgifter och instruktioner

[TY1113 tentamen campus VT 2018](#)

[TY1110/TY1114 processkrivning anvisningar VT 2018](#)

[TY1110/TY1114 exempel på skrivuppgift VT 2018](#)

[TY1110 Exempel 1 muntlig examination VT2018](#)

[TY1110 Exempel 2 hemtentamen litteraturhistoria VT 2018](#)

[TY1116 exempel på skrivuppgift HT 2017](#)

[TY1213 muntlig tentamen campus HT 2017](#)

[TY1214 skriftlig examination \(nät/campus HT 2017\)](#)

[TY1215/1210 exempel muntlig examination VT 2018](#)

[TY1215 exempel skriftlig inlämningsuppgift nät VT 2018](#)

[TY1210 exempel skriftligt prov Hållbara kulturer HT 2018](#)

[TY1310 tentamen språkvetenskap VT 2016](#)

[TY1310 tentamen språkvetenskap VT 2018](#)

[TY1310 exempel 1 muntlig examinationsuppgift litteraturvetenskap VT 2018](#)

[TY1310 exempel 2 skriftlig uppgift litteraturvetenskap VT 2018](#)

[TY2121 exempel muntlig slutexamination](#)

[TY2208 hemtenta HT 2016](#)

[TY2208 hemtenta HT 2017](#)

[TY2214 anvisningar examinationsuppgift VT 2018](#)

[TY2216 anvisningar examinationsuppgift poster VT2018](#)

[Språkdidaktik 1 \(tidigare LGTY10/L9TY10, numera första delen av inom LGTY12/L9TY12\) VT2017](#)

[Språkdidaktik 2 \(tidigare LGTY20/L9TY20, numera andra delen av LGTY12/L9TY12\) VT 2017](#)

[Språkdidaktik 3 \(inom LGTY30/L9TY30\) HT2017](#)

[Språkdidaktik 4 \(inom LGTY40/L9TY45\) HT2016](#)

[LGTY50](#)

[LGTY60/Del 1A](#)

[LGTY60/Del 1B](#)

[LGTY60 Del 2](#)

[Introduktion LG/L9TY1G Examensarbete HT2018](#)

2.4.3 Studentsvar med bedömning.

För vissa kurser saknas exempel med bedömning, i de fallen är examinationen antingen muntlig eller provet har varit en salstentamen och studenterna har hämtat ut sina prov.

[TY1110 Den moderna tyskans struktur ex 1\(Betyg VG\)](#)

[TY1110 Den moderna tyskans struktur ex 2 \(Betyg G\)](#)

[TY1110 Processkrivning ex 1 \(Betyg VG\)](#)

[TY1110 Processkrivning ex 2 \(Betyg Rest\)](#)

[TY1110 Litteraturhistoria ex 1 \(Betyg G\)](#)

[TY1110 Litteraturhistoria ex 2 \(Betyg VG\)](#)

[TY1210 Språkvetenskap ex 1 \(Betyg VG\)](#)

[TY1210 Språkvetenskap ex 2 \(Betyg G\)](#)

[TY1210 Språkanvändning \(miniuppsats Betyg Rest\)](#)

[TY1210 Språkanvändning \(miniuppsats Betyg G\)](#)

[TY1215 Litteraturvetenskap inlämningsuppgift \(diagnos\)](#)

[TY1210 Hållbara kulturer \(Betyg VG\)](#)

[TY1210 Hållbara kulturer \(Betyg Rest\)](#)

[TY1310 Litteraturvetenskap ex 1 \(Betyg VG\)](#)

[TY1310 Litteraturvetenskap ex 2 \(Betyg Rest\)](#)

[TY1310 Språkvetenskap ex 1 \(betyg G\)](#)

[TY1310 Språkvetenskap ex 2 \(Betyg U\)](#)

[TY2212 Exempel första inlämning Projektarbete med kommentar](#)

[TY2212 Projektarbete 15 hp \(Betyg VG\)](#)

[TY2212 Projektarbete 15 hp \(Betyg G\)](#)

[LGTY60 Projektarbete ex 1 \(Betyg VG\)](#)

[LGTY60 Projektarbete ex 2 \(Betyg G\)](#)

[LGTY65 Projektarbete ex 3 \(Betyg VG\)](#)

2.5 Självständiga arbeten

2.5.1 [Resultatlista självständiga arbeten](#)

2.5.2 Kandidatuppsatser tyska

[Litteraturvetenskap 1](#) vt 2018

[Litteraturvetenskap 2](#) ht 2017

[Litteraturvetenskap 3](#) vt 2018

[Litteraturvetenskap 4](#) vt 2018

[Litteraturvetenskap 5](#) vt 2018

[Språkvetenskap 1](#) vt 2017

[Språkvetenskap 2](#) ht 2017

[Språkvetenskap 3](#) vt 2018

[Språkvetenskap 4](#) vt 2015

[Språkvetenskap 5](#) ht 2017

2.5.3 Magisteruppsatser tyska

[Uppsats: tyska litteraturvetenskap vt 2016](#)

[Uppsats: tyska språkvetenskap vt 2017](#)

2.5.4 Masteruppsatser tyska

[Uppsats: tyska litteraturvetenskap vt 2015](#)

[Uppsats: tyska litteraturvetenskap ht 2016](#)

[Uppsats: tyska språkvetenskap vt 2018](#)

2.5.5 Examensarbeten inom Lärarprogrammet

[L9TY1G Examensarbete 1 \(7-9\) HT16 Betyg VG](#)

[LGTY1A Examensarbete 2 \(GY\) VT 17 Betyg U](#)

[LGTY1G Examensarbete 1\(GY\) HT15 Betyg G](#)

[LGTY1G Examensarbete 1 \(GY\) HT16 Betyg G](#)

2.6 Kursvärderingar

[Avslutande kursvärdering TY1110](#) ht 16

[Avslutande kursvärdering TY1213](#) ht 16

[Avslutande kursvärdering TY1214](#) ht 16

[Avslutande kursvärdering TY1301](#) ht 16

[Avslutande kursvärdering TY1110](#) vt 17

[Avslutande kursvärdering TY1113](#) vt 17

[Avslutande kursvärdering TY1210](#) vt 17

[Avslutande kursvärdering TY1215](#) vt 17

[Avslutande kursvärdering TY1216](#) vt 17

[Avslutande kursvärdering TY1310](#) vt 17

[Avslutande kursvärdering TY2216](#) vt 17

[Mitterminsvärdering TY1110](#) ht 17

[Mitterminsvärdering TY1210](#) ht 17

[Mitterminsvärdering TY1310](#) ht 17

[Avslutande kursvärdering TY1210](#) ht 17

[Avslutande kursvärdering TY1213](#) ht 17

[Avslutande kursvärdering TY1310](#) ht 17

[Avslutande kursvärdering TY1311](#) ht 17

[Avslutande kursvärdering TY2211](#) ht 17

3. ÖVRIGT

3.1 Lärare: anställningsform och undervisningsverksamhet

3.1.1 [Lärarlista med anställningsform, akademisk grad och undervisningsomfattning](#)

3.1.2 [Klocktimmar för undervisning HT 2017– HT 2018](#)

3.1.3 [Ämnesövergripande undervisning](#)

3.2 Registreringar

3.2.1 [Registreringar 2009 \(HT\) - 2018 \(VT\)](#) (Obs: två flikar)

3.3 Söktryck

3.3.1 [Söktryck 2008–2018](#)

3.4 Prestationsgrad

3.4.1 [Prestationsgrad 2009-2017](#) (Obs: fyra flikar)

3.5 Länkar till relevanta webbsidor

[Ämnessida](#)

[Öppna sidor för ämnet tyska på Göteborgs universitets lärplattform \(GUL\)](#)

[Utbildning på grundnivå](#)

[Utbildning på avancerad nivå](#)

[Utbildning på forskarnivå](#)

[Forskning](#)

[Institutionens forskningsområden och seminarier](#)

[Tyska inom utbildningsprogram](#)

[PIL-enheten: resurser](#)

3.6 [Högskolepedagogisk utbildning och samverkan med det omgivande samhället](#)

3.7 [Nationella och internationella nätverk tyska](#)

Utbildningsutvärdering av ämnet tyska vid Institutionen för språk och litteraturer, Göteborgs universitet 2019

Bilaga 2

Platsbesök i Göteborg, dagsschema 21 mars:

11-11:45 pass 1 (studenter och alumner)

Student grundutbildning:

Olof Jacobsson (TY1210).

Student avancerad nivå:

Pierre Bertin.

Lärarstudent:

Mattias Andersson (LGTY50).

Alumn:

Alena Wattenberg van Hal.

12-13 Lunch

13-13:45 pass 2 (lärare)

Magnus P. Ängsal, Edgar Platen , Esbjörn Nyström.

14-14:45 pass 3 (studievägledare)

Maria Janmark (studievägledare), Hilde Vandput (studievägledare), Solveig Persson (studieadministratör), Mikael Johansson (studierektor).

14:45-15:15 kaffe

15:15 -16 pass 4 (institutionsledning)

Katharina Vajta (prefekt) Petra Platen (proprefekt, viceprefekt för grundnivå och avancerad nivå, utbildningsansvarig)